

Hannu Halila
varatoiminnanjohtaja,
Lääkäriliitto
terveydenhuollon hallinnon
dosentti, Helsingin yliopisto

Miksi halusit lääkäriksi ja oletko shamaani?

Parhailaan on käynnissä laaja Lääkäri 2018 -tutkimus, joka on kohdistettu joka toiselle alle 70-vuotiaalle Suomessa asuvalle lääkärille. Siinä kartoitetaan

lääkärien näkemyksiä mm. koulutuksestaan, urasuunnitelmista, johtamisesta, tutkimustyöhön osallistumisesta ja ammatti-identiteetistä.

Lääkäri 2013 -tutkimuksessa peräti 82 % nuorista lääkäreistä oli sitä mieltä, että kiinnostus ihmiseen vaikutti erittäin paljon tai paljon hakeutumiseen opiskelemaan lääketiedettä. Toisella sijalla oli ammatin arvostus ja kolmantena monipuoliset työmahdollisuudet.

Kuinka suuri osa lääkäreistä kokee nyt itsensä shamaaniksi? Viisi vuotta sitten ammatti-identiteettiä koskevassa kysymyksessä näin vastasi 5 % mieslääkäreistä ja 1 % naislääkäreistä.

Tällä kertaa paneudutaan etenkin erikoislääkäriskoulutusta koskeviin teemoihin. Kun eri-

Nyt paneudutaan etenkin erikoislääkäriskoulutusta koskeviin teemoihin.

koistumista ollaan nyt monin tavoin uudistamassa, Lääkäri 2018 -tutkimuksen tulokset ovat lähtötaso, johon uudistusten vaikutuksia myöhemmin verrataan.

Tutkimus on jatkoa kansainvälisestikin poikkeuksellisen laajalle ja pitkäkestoiselle tutkimussarjalle, joka käynnistyi v. 1988. Tutkimuksia on tehty viiden vuoden välein.

Sarjan julkaisuluettelossa on lähes 200 nimikettä. Aiemmin tutkimus toteutettiin Lääkäriliiton ja Tampereen sekä Kuopion/Itä-Suomen yliopistojen yhteistyönä. Nyt ohjausryhmässä ovat edustettuina myös Helsingin, Turun ja Oulun yliopistot sekä sosiaali- ja terveysministeriö.

Sarjan aiemmat tutkimukset ovat vaikuttaneet merkittävästi lääkärikoulutuksen ja terveydenhuollon kehittämiseen. Terveyskeskustyön opetukseen peruskoulutuksen aikana olivat ennen selvästi tyytyväisimpiä Tampereen ja Kuopion yliopistoista valmistuneet. Seuranta-tutkimuksissa ns. vanhoistakin tiedekunnista valmistuneiden arviot ovat parantuneet huomattavasti.

Aiemmat tulokset osoittivat myös, että nuoret lääkärit kokivat saaneensa erikoistumisen aikana aivan liian vähän hallinnon ja johtamisen opetusta. Näiden alueiden merkitys korostuu, kun lääkäri on toiminut jonkin aikaa työelämässä. Sittemmin erikoislääkäriskoulutukseen on lisätty johtamisopintoja.

Viisi vuotta sitten peräti 95 % nuorista lääkäreistä oli erikoistunut, erikoistumassa tai aikoi erikoistua (1). Käytännössä erikoistuminen ei ole kuitenkaan kaikille mahdollista. Ellei erikoistumiskoulutuksen aloituspaikkoja selvästi lisätä nykyisestä, yhä suurempi osa lääkäreistä ei jatkossa pääse erikoistumaan.

Lääkärit olivat viime tutkimuksessa hämmästyttävän tyytyväisiä erikoisalansa valintaan: 89 % olisi yhä valinnut saman erikoisalan! Tyytyväisimpiä valintaansa olivat silmälääkärit, vähiten tyytyväisiä anestesiologit.

Valintaan vaikuttavista tekijöistä tärkeimpiä olivat alan monipuolisuus, kollegojen hyvä esimerkki, myönteiset kokemukset opiskeluaikana ja työllisyysnäkökymät (2).

Tyytyväisyydessä ammatinvalintaan on onneksi vuosien mittaan tapahtunut erittäin positiivista kehitystä. Lääkäri 1998 -tutkimuksessa vain 75 % nuorista lääkäreistä olisi edelleen valinnut lääkärin ammatin. Viisi vuotta sitten vastaava osuus oli peräti 90 %.

Lääkärikoulutuksen, lääkärien työolojen ja terveydenhuollon kehittämiseksi on tärkeää, että mahdollisimman moni kollega vastaa tutkimukseen sähköisesti tai paperilomakkeella. Tutkimusryhmän puolesta jo nyt parhaat kiitokset kaikille kyselyyn vastanneille ja vastaaville. ●

KIRJALLISUUTTA

- 1 Sumanen M, Vänskä J, Heikkilä T ym. Lääkäri 2013. Kyselytutkimus vuosina 2002–2011 valmistuneille lääkäreille. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja 2015:12.
- 2 Heikkilä T. On the path of a doctor: motivations and satisfaction on medical doctors in their career-related decisions. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Health Sciences 369, 2016.